

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Commvni,
Excommunicatione, Svspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

Sectio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

gnantia cum irregularitate seu illegitimitate, quam A
habet cum matrimonio, ut per se constat. Ad primam
confirmationem respondetur, illam sententiam Glof-
fæ, vel non esse vniuersaliter veram, vel accommoda-
te intelligendam esse, quod tollat omnes irregulari-
tates, sed non eodem modo; nam quædam tollit ipso
facto, alias vero præbendo facilitatem in earum dis-
pensatione. Et idem dici potest ad Authenticam,
quamuis ibi potius sit sermo de malo culpæ seu morali.
Secundo item confirmatio sumitur ex re valde
extrinseca, & fortasse falsa, ut ibidem Couar. docet,
& latius Greg. Lopez, citato loco & Salcedo in pract.
cap. 14. Sed ad nos nunc id non spectat. Certum ergo
est, hanc non esse legitimam simpliciter, sed ad
definitum effectum in citato iure expressum. In fa-
uorem autem religionum data est potestas prelati, B
vel Capitulis earum ad dispensandum cum religio-
sis illegitimis, virtute privilegiorum illis concessio-
rum, de quibus, Deo dante, alibi dicemus.

*Quartus modus auferendi hanc irregu-
laritatem.*

27. Quartus modus tollendi seu expellendi hanc ir-
regularitatem esse posset per morum probita-
tem, scientiam, & alias dotes ipsius personæ illegiti-
mæ, quæ illam satis ordinibus dignam reddant. Quæ
questionem ex professo disputauit Innocentius 3. in
c. Innotuit, de Electione, iuxta antiquam sectionem:
refertque aliquos dixisse, antiquos canones non pro-
hibere vndeunque genitos ad quoscunque ordines
promoueri, dummodo merita eis suffragentur, id
est: (ut inferius exponit) si reliqui possint, vel si pater-
nam incontinentiam non imitentur. Hi autem canones
videntur præcipue haberi, 66. dist. c. 3. & sequenti-
bus usque ad nonum, & ca. 12. & 13. quæ specialiter lo-
quuntur de electione ad beneficium. Propter quos
canones ita sentit Gratian. in §. Sed hoc, Sub c. 1. dist.
56. & alij, ut late tractat Albertus Trotius in lib. 2. de
verbo & perfecto clerico c. 2.

Alber.
Trotius.
18.
Excludi-
tur.

Iam vero certa & indubitata sententia est, probi-
tatem vitæ extra professionem religionis per se non
tollere hanc irregularitatem. Quæ quoad ordines
& prælationes sufficienter probatur ex c. 1. de Filiis
presbyter. quatenus ibi solum excipit profitescentes re-
ligionem: exceptio autem firmat regulam in con-
trarium. Vnde in cap. Literas, eod. tit. dispensatio ad
ordines postulat, quamuis supponatur persona ad
pueritiam honesta. Evidenter etiam probatur ex d. c.
Innotuit, ubi Innocentius 3. hoc confirmat, tum sua
authoritate: tum Alexandri 3. predecessoris, qui ait,
canones non ignorabat antiquos, sed præbenovitas canoni-
cas sanctiones. Ratio vero est, quia intra hanc irregu-
laritatem specialiter imposuerunt, non præcise pro-
pter prauos mores, vel incontinentiam illegitimo-
rum (quamuis hæc etiam in illis timeantur) sed præ-
cipue propter vitiosam originem, quæ moraliter
reputatur vilis quædam conditio, iam pertinens ad
quandam infamiam iuris: hæc autem non purgatur
per penitentiam, vel quamcunque bonam vitam, ut
in superioribus visum est, & videri potest Glossa in
c. De his, de Accusationibus cum his quæ fuisse tractat
Tiraquell.
Couar.

Tiraquell.
Couar.

Tiraquellus de Moderandis penis, cap. 28. à princi-
pio, & Couar. lib. 2. Variarum, cap. 10. n. 3. & in cap.
Alma mater, l. p. §. n. in fine. Antiqui ergo canones in-
telligendi sunt interposita dispensatione, ut nota-
uit Glossa, in cap. Dominus, dist. 56. & sumitur ex c.
Apostolica, eadem dist. ibi. Conueniunt enim recipimus,
& cap. sequenti, ibi, patienter suscipimus, non tamen ut
hoc pro regula in posterum assumatur, &c. Hoc etiam
confirmat usus, nā quando Papa dispensat cum ille-
gitimis, addere solet, Dummodo incontinentiæ paternæ
non fuerint imitatores, ut refert Burgasius supra. Est
ergo hæc optima causa, cum aliis, ad impetrandam
dispensationem, non vero per se sufficiens ad tol-
lendam irregularitatem.

DISPUTATIO VLTIMA.

*De irregularitatibus ex defectu personalium
culpabilibus.*

Ad Tria capita possumus hos
defectus reuocare, quidam
censentur pertinere ad ani-
mam, alij ad corpus, & alij ad
carentiam externorum bonorum, quæ for-
tunæ dicuntur, de quibus breuiter eodem
ordine dicemus.

SECTIO I.

*Verum, Aliqua irregularitas ex defectu ani-
mæ contrahatur.*

Solent sub hac specie plures irregu-
laritates numerari quæ reuera irregula-
ritates non sunt, vel ad alia capita po-
tius pertinent: imo, ut in principio
huius materiæ notauimus, non erat ad-
modum necessarium hoc caput irregularitatem di-
stinguere, quia vel ad alia pertinent, vel ad defectus
corporis reducuntur: tamen, ut hoc ipsum magis
explicemus, & hoc etiam consuetudini demus, hæc
speciem omittere nolimus, nam aliqua etiam inha-
bilis proprie ad eam pertinere potest. Numerant
ergo hic aliqui irregularitatem proueniens ex
defectu characteris baptismalis ex ca. 1. & c. Veniens,
de Presbyter. non baptiz. ut patet apud Nauarrum
nu. 205. Sed hæc, ut supra diximus, non est irregularitas,
sed omnimoda incapacitas. Numeratur item irre-
gularitas proueniens ex defectu fidei, qualis est in A-
postata, & hæretico baptizato: quæ irregularitas
in eo manet etiam post peractam penitentiam, &
obtentam absolutionem à censura. Verumtamen
hæc irregularitas pertinet ad illam quæ est ex deli-
cto, alias cum omnis culpa sit defectus animæ, omnes
irregularitates ex delicto huc essent reuocandæ, hic
autem solum agimus de defectu inculpabili. Qua-
propter idem à fortiori dicendum est de credenti-
bus, seu fautoribus hæreticorum, quos hic etiam
Nauarrus numerat. Filij autem hæreticorum, qui in
crimine cum patre non communicant, & neo-
phyti, maiori ex causa possent sub hac specie consti-
tui, quia in eis non est hic defectus ex delicto, tamen
propter contextionem rerum, & iurium de illis su-
pra diximus tractando de hæreticis, & infidelibus,
& posset hæc irregularitas reduci ad quandam defe-
ctum natalium.

Secundo numerantur sub hac specie omnes, qui
carent usu rationis, nam hic est magnus defectus
animæ, & sæpe sine delicto, semper tamen proueniens
ex aliquo defectu corporis, & ideo sub illo etiam ca-
pite comprehendere posset. Considerare vero oportet,
quod hic defectus ex ipsa rei natura impedit sus-
ceptionem ordinis: quia reddit hominem ineptum
ad usum eorum; & ex hoc capite non est hæc propria
irregularitas: sed solum quatenus à lege humana
speciali modo aliquando consideratur. In hoc ergo
ordine possunt in primis numerari pueri carentes
usu rationis, quanquam eorum irregularitas etiam
pertineat ad defectum ætatis, quæ in superioribus
tractata est, & iterum attingitur sectione sequenti. De
inde, hic etiam spectat perpetuo amentes. De horum
autem defectu dubitari solet, an sit non solum irre-
gularitas, sed etiam omnimoda incapacitas, ita ut oc-
currens eis collatus non sit validus. Sed hæc questio non
ad præsentem locum, sed ad materiam de Ordine
pertinet, quam, Deo dante, in sequenti Tomo tra-
ctabimus. Nunc solum aduerto, Maiorem lib. 2. cap. 1.
148.

13. absolute negare carentes perpetuo vñ liberi arbitrij, recipere characterem si ordinentur, & citat D. Thomam in 4. dist. 25. & Tabienam verbo *Odo*.
4. Vterque autem oppositum dicit D. Thomas q. 2. art. 1. q. 2. cuius verba Tabiena transcribit: & uterque excipit solum consecrationem Episcopalem: non loquuntur autem in specie de perpetuo amentibus, sed de infantibus ante vñm rationis, & generatim de quolibet defectu vñs rationis. Soro vero dist. 25. quæst. 1. art. 2. in specie idem affirmat de perpetuo amentibus; & exceptionem de Episcopatu non admittit. Atque sententia D. Thomæ est communius recepta contra Durandum, de qua re laus prædicto loco.

Præter hos huc pertinent alij, qui defectum vñs rationis patiuntur, licet non perpetuum, quales sunt in primis furiosi de quibus loquitur textus in c. *Martini*, dist. 33. Et est communis sententia, ut patet ex Nauarro, n. 203. & Maiolo libr. 2. cap. 14. Antonino 3. part. tit. 28. capit. 5. Aluaro Pelagio de Planct. Eccles. lib. 1. cap. 48. versus finem, & Summis ac Theologis in 4. dist. 25. Sub furiosis autem comprehendimus omnes amentes, siue in iram & furiam prouocentur, siue tantum sint stolidi, seu carentes vñs rationis, nam ad ordinis ineptitudinem perinde est. Inter hos autem non variis sunt gradus. Quidam enim sunt qui continuo ac perseveranter patiuntur hunc defectum: & de his certum est non posse tunc licite ordinari, cum propter Ecclesiæ prohibitionem, cum etiam ex natura rei, quia non possunt consensum præbere suæ ordinationi, qui quidem consensus est per se & ex natura rei valde necessarius, ad ordinationem, ut res actio gratis conuenienti modo fiat, cum ordinatione semel facta, perpetuo futura sit, & non rationabile, alijquem constituit in statu perpetuo, & non necessario ad salutem animæ sine proprio consensu. Et præterea quia illi sicut in tali statu inepti sunt ad vñm ordinem, ita etiam sunt illis indigni, & ideo si ad mentem non redeant, ordinandi non sunt; cum autem redierint, tunc de eorum capacitate & dignitate iudicabitur.

Statim vero suboritur dubium, an is, qui semel inebriatus in iram, vel amentiam, perpetuo maneat irregularis, ita ut licet sanitatem recuperare, sine dispensatione promoueri non possit. Nam in dict. cap. *Martini*, in hoc sensu videtur ferri hæc irregularitas, ut indicant illa v. b. *Neg. illum, qui in furiam alicando versus infanscit*. Nam aduerbium, *alicando*, significat sufficere quod semel contigerit: & præteritum, *infanscit*, indicat non facis esse sanitatem recuperare, sed sufficere ad irregularitatem defectum illius passum esse alicando. Respondetur, aliud esse loqui de impedimento suscipiendi ordines, aliud vñm iam susceptis. De primo dicendum est, hanc irregularitatem perpetuo manere ad suscipiendos ordines ob talem defectum, etiam si iudicium rationis restitutum sit. Ita sentiunt communiter auctores citati, & expresse Gratianus in s. vlt. 15. quæst. 1. & sufficienter probatur ex illo textu, quem supponimus esse vñ receptum, aut referre antiquam legem: nam profecto actor eius, qui fuit auctor libri de Ecclesiasticis dogmatibus (quamvis Gratianus citet ex Gregorio), potestatem non habuit condendi legem. Est autem ibi sermo de irregularitate in ordine ad promotionem, ut patet ex illis verbis, *Clerici non ordinandi*, &c. Ratio vero est, quia qui semel passus est hanc aegritudinem, raro præsumitur perfecte sanus absque timore reincidendi; & ideo merito non admittitur ad ordines, vel saltem desideratur Prælati approbatio, ut prius ei constet de sanitate integre recuperata. Hoc autem intelligendum est de amentia, quæ est, ut ita dicam, per modum habitus, & habet propriam ac permanentem causam, fundatam in propria læsione organorum, vel humorum. Nam si quis ex vehemēti febre

amittat vñm rationis, & deliret, vel etiam furiosus fiat, nullam inde contrahit irregularitatem, quia ille simpliciter non potest dici amentis aut furiosus: nam (ut Aristoteles dixit) passio transiens non denominatur simpliciter. Neq; in hoc locum habet periculum, vel indecentia, quæ in proprio amente. Et ita habet communis vñs, ut notauit Maiolus lib. 2. cap. 31. nu. 5.

At vero in clerico iam promotio talis defectus superueniens non denicit illum perpetuo ab vñs ordinum, sed solum quamdiu talis defectus durat. Ita docet Gratianus in dicto s. vlt. & Glossa vlt. in d. c. *Martini*, & sumitur ex Nauarro n. 203. & Sylvestro verbo *Corpore vitiat*, quæst. 8. Antonino 3. part. tit. 28. capit. 5. in fine. Et probari potest ex cap. *Illud*, 7. quæst. 1. & melius ex cap. *In casu lucis*, 7. q. 2. Requiritur tamen ut omnino sit sanus, & per tempus diuturnum prudenti arbitrio estimandum, in sanitate confirmatus. Maiolus autem supra censet necessarium, ut Episcopus indirecte de sanitate recuperata: vnde nullum discrimen facere videtur inter receptionem ordinum, & vñm ordinis suscepti, nam ad utramque requirit approbationem Episcopi, & eam in utroque casu sufficere arbitrat. Veruntamen probabilius est, quod Nauarrus, & alij dicunt, ad recipiendos ordines, requiri Pontificiam dispensationem, quia est veritas irregularitas, cuius dispensatio nulli conceditur Episcopo. Ad vñm autem ordinum securius quidem est postulare iudicium, & consensum Episcopi, quia licet in amentibus non sit forte hoc iure expressum, tamen in epilepticis, de quibus eadem ratio est, ut dicemus, id statuitur in cap. *Communiter*, 33. dist. Vbi etiam statuitur vñs anni tempus expectandum esse ad hoc iudicium, quod, ut opinor, non est in vñs, sed prudenti arbitrio relinquitur. Tunc autem, si res vere ita exigat, Episcopus tenebitur suum consensum præbere, quia potius est iusta declaratio, quam gratiosa dispensatio: nam hæc irregularitas non est simpliciter perpetua, sed durante causa, & ea cessante, cessat absq; vlla dispensatione. Et ratio esse videtur, quia hi per ordinationem habent ius acquisitum ad vñm eius, & ideo sine culpa non amittunt illud per superuenientem causam, nisi durante illa, ut in sequentibus amplius videbimus.

Atq; ad hunc modum loquendum est de lunaticis, & similibus, qui per temporum intervalla amittunt vñm rationis. Item de epilepticis, seu qui morbum caducum patiuntur, qui pro tunc etiam vñs rationis priuantur: nam hi etiam irregulares sunt, & si ordinati non sunt, quamvis morbo integre liberentur, ordinari non possunt, ut patet ex tota distinctione 33. & ex eisdem autoribus: si autem erant iam ordinati, distinguendum est quoad vñm ordinis. Nam vel frequenter patiuntur talem defectum, & tunc durante morbo non debent ministrare: vel patiuntur raro, & subdistinguedum est. Nam si aliquid tunc efficiant, quod indecentiam vel horrorem asserat, ut est ore summare, vel quidpiam simile, omnino abstinere debent: si autem rarus sit eventus & sine huiusmodi circumstantiis, non propterea priuantur omnino ministerio sacrificandi, præsentem coadiutorem, qui supplere possit defectum, si contingat, & seruatis tali loco & tempore, in quibus omne cesset scandalum. Quæ resolutio sumitur ex cap. 1. & 2. quæst. 2. & ex cap. *Illud*, 7. quæst. 1. & ex citatis autoribus. Estque tota rationi consentanea: nam in ea habetur ratio decentiæ, & reuerentiæ sacramenti & iuris ac solatii sacerdotis, sine culpa patientis, quando sine periculo sacramenti fieri potest. Vnde a fortiori constat, si huiusmodi defectus seu morbus omnino tollatur, tolli etiam impedimentum vtendi ordinibus susceptis, sicut de amentia dictum est: est enim eadem ratio, & eodem modo declaranda.

De epilepticis & lunaticis.

Fr. Suarez tom. 5.

Ttt 3 Deniq;

Denique fere idem dicendum est de arreptiis, qui à dæmone vexantur, & tunc etiam vsu rationis, & libera facultate vtendi exterioribus membris priuantur, nam hi etiam irregulares omnino sunt ad ordines suscipiendos, & ad vsum susceptorum, eodem modo quo alij, de quibus diximus, & cum eadem distinctione. Nam quoad ordines nondum susceptos est irregularitas perpetua, etiam si semel tantum quispiam hoc passus fuerit, vt constat ex dicto ca. *Maritum*. Quoad vsum etiam ordinis iam suscepti aliqui existimantur, in dæmoniaco ob specialem deformitatem irregularitatem esse perpetuam. Probabilis autem est, idem esse ferendum iudicium de illis, ac de cæteris, & cum eisdem omnino distinctionibus. Ita enim sumitur ex cap. *Communiter*, & c. *Clerici*, & c. *Vtque*, 33. dist. & ex Glossa in eodem cap. *Communiter*, quam sequuntur Syluest. Nauar. & alij supra, & Burgasius de Irregularitate, tit. de Corpor. viciat. n. 78. Priori vero parti huius resolutionis ob stare videtur canon 78. Apostolorum, qui sic habet: Si quis dæmonem habet, non fiat Clericus: sed neque cum fidelibus preceatur: purgatus autem recipiatur, & si sit dignus, fiat. Respondetur, vel posterioribus temporibus, existente maiori numero fidelium, qui sine his incommode possent ad hoc munus assumi, legem illam amplius restrictam esse: vel certe etiam tunc intelligendam fuisse interueniente dispensatione, quæ facile concedenda erat virtute illius canonis, interueniente dignitate personæ.

De ignorantibus, an sint irregulares.

Tertio, magis proprie pertinet ad hunc defectum animæ imperitia, seu ignorantia literarum, quæ fit tanta sit, vt prius scientia, seu eruditione secundum canones necessaria ad aliquem ordinem, irregularitatem censetur inducere, iuxta c. *Illiteratos*, d. 35. quia literis carens (dicitur) sacra non potest esse aptus officio. Et quod illa sit propria irregularitas, patet, quia eodem modo proponitur à Gelasio Papa in illo textu, ac irregularitas ex defectu integritatis corporis. Idem habetur ex ca. vlt. de *Stat. & qualitat. in quo specialiter sermo est de Episcopo*. In c. autem *Com in cunctis*, de Elect. dicitur, fortius quidem ad Episcopatum, tamen ad omnes etiam sacros ordines literarum scientia necessaria est. In c. vero vlt. de Temp. ord. in 6. præcipitur Episcopis, vt illiteratis primam etiam tonsuram non conferant. Quæ vero pertinet ad hæc sufficiat, declaratur in Concil. Trident. sess. 23. cap. 4. de Reform. tantum enim requirit ad primam tonsuram, vt quis fidei rudimenta & legere, ac scribere sciat. In cap. vero 11. ad minores ordines postulat, vt saltem Latinam linguam ordinandi intelligant, & quod de gradu in gradum in eis viis meritis, & doctrina maior accrescat.

Quæ scientia ad ordines requiritur.

Et quod maioris scientiæ species maioribus ordinibus dignos ostendit. In cap. vero 13. ad Subdiaconatum, & Diaconatum requirit, vt quis sit instructus in literis, & ijs, quæ ad exercendum ordinem pertinent. In Presbytero v. postulat in c. 14. vt comprobetur idoneus ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, & ad ministranda Sacramenta. De scientia vero necessaria in Episcopo nihil aliud dicit in sess. 7. c. 1. de Reform. quam quod in dict. ca. *Cum in cunctis*, statuitur. In sess. autem 22. c. 2. addit, vt ea scientia polleat, vt necessitati sui muneris possit satisfacere: & ideo requirit, vt sit magister, Doctor, aut Licentius in sacra Theologia, aut in iure canonico, vel vt saltem publico alicuius Academiæ testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur; vel si regularis sit, à suis Superioribus similem fidem habeat. De hac vero scientia ordinandorum ex professo dicendum est in propria materia de Ordine. Nunc solum aduertendum est, hanc scientiam partim esse posse iure naturali, & diuino requisitam, partim humano, seu Ecclesiastico, Priori modo defectus talis sci-

entiæ contrarius non pertinet ad irregularitatem proprie sumptam, vt constat ex dictis in principio huius materiæ, quia omnis irregularitas impedimentum canonicum esse debet. Ex præciso autem iure naturæ solum petiitur illa scientia, quæ absolute est necessaria ad legitimu vsum suscepti ordinis: nam iure naturæ, vnusquisque tenetur non suscipere ministerium, vel officium, quod debite præstare nesciat. Quia vero is, qui ordinatur, non tenetur statim exercere ordinem susceptum, & potest habere animum comparandi scientiam necessariam ad exercendum illum, & antea non ministrare: ideo ex sola natura rei raro potest certa, & necessaria obligatio circa hoc imponi, vel certe rarissime. Quapropter maxime sunt circa hoc oblectandi canones Ecclesiastici: nam defectus illius scientiæ, quam ad singulos ordines ipsi canones requirunt, inducet hanc irregularitatem ad illos suscipiendos.

Sed quæres, an hæc irregularitas impediatur etiam vsum ordinis suscepti: nam iuxta generalem doctrinam superius traditam ita affirmandum videtur, quia hæc irregularitas absolute, & sine vlla limitatione ponitur. Et hec est natura, & institutio irregularitatis sic impositæ, vt prius impediatur ordinis susceptionem, & si accipiantur, postea impediatur eorum vsum. Respondetur, hoc sine dubio verum esse, quoties illiteratus vel furuius, vel iniquum fauorem, vel quacumque alia ratione mala fide sic ordinatur: manet enim suspensus ab ordine, non tantum propter nouam censuram contractam (de qua iudicandum est iuxta principia posita in propria materia) sed ex vi prioris irregularitatis, vt probatur ratio facta. Nonnulla vero dubitatio esse posset, si quis bona fide ordines accepisset, ignorans probabiliter dispensationem iuris, suamque obligationem, quia simpliciter postulans ordines à suo Prelato, nulla alia diligentia facta illam approbavit, & securum in conscientia reddidit: tunc enim cum per ordines acquirat ius ad vsum eorum, non videtur illo priuandus sine culpa. Respondetur nihilominus, illi manere impeditum, donec defectum illum abiciat: quia lex absoluta est, & excusatio illa est valde per accidens, cum hæc irregularitas non sit propter culpam, sed propter iustam causam, quæ non obstante illa excusatione, integra manet. Neque enim scientia postulat in Clerico propter receptionem ordinis, sed maxime propter vsum, & consequenter propter decentiam talis status. Quæ ratio etiam tunc persequatur, vt notum est.

Tandem inquiri hoc potest de ablatione, vel dispensatione huius irregularitatis: duobus enim modis auferri potest: primo ablata ignorantia, & tunc dico, cessante causa, cessare effectum, quia per se, & omnino in illa sola fundatur: quod ex iusto vero, non solum vt recipi possit ordinem nondum suscepti, sed etiam vt exerceri possint iam suscepti, etiam inique cum tali impedimento recepti sint. Quod tamen intelligendum est præcise de impedimento proueniente ex hac irregularitate: quod ideo assero, quia si noua suspensio contracta est per indignum ordinationem, illius absolutio erit necessaria; tamē illa obtemperata, & exclusa ignorantia per subsistentem scientiam, non erit necessaria alia dispensatio in hac irregularitate ad vsum ordinis sic suscepti; quia culpa in hoc commissæ non aggravatur (vt sic dicam) irregularitatem in seipsa, nec mutat naturam eius, quæ est, vt hæc irregularitas in ignorantia, quæ actu durescitur. Alio ergo modo intelligi potest hæc irregularitas tolli durante ipsa ignorantia: & hoc clarum est fieri non posse absque dispensatione, cum sit contra ius. Certum etiam est, talem dispensationem non posse per Episcopum concedi, quia nullibi datur ei talis potestas, & aliunde talis dispensatio est contra ius commune, & Pontificium. Quinimo de Summo etiam Pontifice multi existimant, non posse in hac irregularitate dispensare, quia est contra de-

huius ius. Quod sentit Maiolus lib. 1. c. 3. n. 13. referens Innocentium in ca. *Distans*, de Tempor. ordin. ibi tamen non loquitur de Pontifice, sed de Episcopo: vnde per argumentum ab speciali posset inferri contrarium ex mente eius. Refert etiam Felinum in ca. *Inquisitioni*, de Sententia excommunicationis, qui aperte ita sentit in n. 4. Innocentium in ca. *Cum nostris*, de Concess. prabend.

11. Dicendum ergo est, aliquid esse hic de iure diuino, & naturali, aliquid vero de iure Ecclesiastico, vt explicuimus. In eo ergo, quod iuris diuini est, non potest Pontifex dispensare: est enim intrinsece malum, quod quis vitatur munere sine scientia necessaria ad debitum vsum. Quia vero non est contrarius diuinum habere ordinem non vitando illo pro aliquo tempore, in quo posset sufficiens scientia addisci: ideo non est absolute contra ius diuinum ante scientiam acquisitam ordinem recipere: in hoc ergo poterit Papa valide dispensare. Item si ex iure humano aliqua maior scientia postuletur, quam ex natura rei necessaria sit, in hoc etiam poterit Papa dispensare. Item si talis defectus impedit sub aliqua pena canonica vel censura, vt illa non incuratur, poterit dispensatio Papae deferuire. Atq; hoc modo potest dispensari in hac ignorancia, quatenus rationem irregularitatis habet: nam irregularitas, vt sic, ad ius posituum pertinet. Et hoc est, quod Turcema sentit in c. *Sin laico*, dist. 38. sequitur Bernard. Diaz in practica, cap. 22. vbi Salcedo plura ex iure, & Doctoribus refert, ex quibus potest hanc sententiam elici, quanquam ita exposita per se careat omni difficultate. Addit vero Nauarrus c. 27. n. 205. Papam raro, vel nunquam dispensare in hoc defectu, nisi forte in directe dispensando in etate, in qua nondum potest esse acquisita scientia: arbitror tamen rarissimam etiam esse tantam dispensationem in etate, quae ad scientiam absolute necessariam non sit satis, etiam si fortasse ad maiorem scientiam non sufficiat.

12. Quarto nominari hic solet alia irregularitas ex defectu honestatis: verum tamen haec coincidit cum irregularitatibus omnibus ex delicto prouenientibus, de quibus iam dictum est: neq; hic defectus contingit sine culpa, & ideo ad praesens non spectat.

SECTIO II.

Qui defectus corporis irregularitatem inducant.

R

rimo loco hic numerari solet sexus foemineus: sed hic non irregularitatem, sed incapacitatem inducit: quia foemina ita est incapax ordinis, vt si illi conferatur, nulli sine, iuxta communem sententiam Theologorum, & omnino certam, de qua latius in 4. dist. 25. Quamuis autem de foeminis hoc certum sit, quando in eo solum sex constituitur: si aliqua persona vtrumq; participet, sitq; hermaphroditus, poterit ex hoc capite contrahi aliqua irregularitas. Circa quam doctrinam communis est, si persona aliqua vtrumque sexum aequae participet, vel magis inclinet in sexum foemineum, non solum irregularem esse, sed etiam incapacem characteris ordinis. Ita docent communiter Theologi in 4. dist. 25. vbi praesertim Paludanus q. 3. Soto q. 1. art. 3. Nauarrus c. 27. n. 203. Syluester, & omnes Summi, verbo *Hermaphroditus*. Antoninus 3. part. ti. 28. c. 6. §. 5. Et ratio esse videtur, quia talis persona non est absolute, & simpliciter vir: quia vel magis inclinat in foeminam, vel saltem neutram denominationem absolute recipit. Neq; obstat, quod Iurisperiti dicunt, in eo casu optionem esse dandam hermaphroditis, cui sexui malit inseruire, vt ex multis refert Tiracellus de iure primigeniorum, q. 17. opinion. 1. n. 45. Id enim locum habere potest quoad ciuiles, & externas actiones, non vero quoad capa-

citatem ordinum: haec enim non pendet ex vfu viri, vel alterius sexus, neq; ex voluntate habentis vtrumq;: sed ex naturali conditione personae, supposita institutione, qua credimus, pro viris seu masculis esse tale Sacramentum institutum. At vero si magis inclinet in sexum virilem, capax quidem est characteris, quia simpliciter censetur vir, iuxta l. *Quiritur*, ff. de Statu hominum, & l. *Repetundarum*, ff. de Testibus, & c. *Sitellus*, vers. *Hermaphroditus*, 4. q. 3. Nihilominus tamen ob indecentiam, & monstrositatem est irregularis ex omnium sententia, quae fundari potest in c. 1. 36. dist. vbi generatim corpore vitiat irregularis huius. Talis autem sine dubio est corpore vitiat, & monstrosus, & ideo absque dispensatione Papae ordinari non potest, vt Nauarrus supra notat, & sententiam Archidiaconus in dicto vers. *Hermaphroditus*, 4. q. 3. & ibidem Glossa, & reliqui Doctores citati.

Atq; hinc intelligitur, quid dicendum sit, si contingat foeminam erumpente natura in virum mutari: id enim aliquando accidere testis est Plinius lib. 7. c. 4. Nam vel illa mutatio ita fit, vt vterque sexus in tali persona maneat: & tunc iuxta distinctionem in superiori propositam respondendum est. At vero si mutatio sit totalis, ita vt iam non maneat foemineus sexus, sed tantum virilis: in eo caso credimus non solum esse capacem ordinis, sed etiam non esse irregularem, quia iam est tantum in sexu masculino: & quamuis extraordinario, & (vt ita dicam) in monstro modo ad illum perueniat, tamen iam in tali termino constitutus monstrosus non est, nec corpore vitiat, neq; ex priori mutatione aliquam indecentiam, vel maculam contrahit: vnde nulla apparet irregularitas in iure expressa, qua hunc comprehendat. Atq; in eo casu posset verum habere opinio Burgalsij de Irregular. part. 5. tit. de Corpore vitiat. n. 12. Sotini in cap. *Sententi in sanguine*, ne Clerici, vel videntes: dicentium, hermaphroditum, qui transit, vel inclinat in masculinum, non esse irregularem: si enim hoc sentiant, durante adhuc vtroq; sexu, falsum dicunt, vt ostendimus: ergo vt illud dictum in aliquo sensu verum habeat, oportet, vt sexus foemineus omnino extinctus sit, & in masculinum commutatus.

Secundo numeratur hoc loco irregularitas ex defectu etatis. Disponunt enim sacri canones, vt nullus vsq; ad certam etatem ordinari possit, vt supra tractando de suspensionibus breuiter attigimus. Defectus ergo etatis requiritur secundum canones ad aliquem ordinem est quaedam irregularitas, quia est impedimentum canonicum impediens ordinis susceptionem, & vsum, vt colligitur ex *Clementina* vlt. de Etate, & qual. ibi: *Alio non obstante impedimento canonico*, & ex multis alijs decretis, 77. dist. & est communis resolutio Theologorum, 4. dist. 25. Iurisperitorum circa iura citata, & in c. *vel non est compos*, de Temporib. ordinat. Couarruius in *Clementina* *Si furiosus*, §. 1. n. 4. Maioli, lib. 1. c. 30. Neq; obstat, si quis obiciat, irregularitatem debere esse impedimentum perpetuum, hunc autem defectum etatis temporalem esse: dicendum est enim non esse de ratione irregularitatis, vt absolute perpetua sit sed solum vt durante causa eis, semper in sit: non tamen repugnat, quod talis causa vel per alia remedia vel solo tractu temporis auferri possit.

Hic autem dubitari solet, an ordinatus ante legitimam etatem, exercendo actus ordinis ante completam etatem nouam irregularitatem incurrat. Quod late tractat Couarruius citato locore, ferens opiniones, & auctores. Nobis vero questio illa necessaria non est: supponit enim aliam, an per talem ordinationem noua censura suspensionis sit contracta, necne. Si enim ipso facto non incurreretur noua suspensio (vt antiquo iure) nec noua etiam irregularitas contraheretur. At vero supposito iure

Quid si foemina erumpat in virum?

Defectus etatis.

An ordinatus ante legitimam etatem sit irregularis ex exercendo ordinis?

Pij II. ex vi cuius talis suspensio incurritur, con-
quens est, ut exercendo ordinem ante aetatem legi-
timam noua irregularitas contrahatur, ut supra di-
xi. In eo vero casu obtemperata suspensio absolutio-
ne, & dispensatione irregularitatis contrahit eb
crimen celebrandi, si iam aetas legitima completa
est libere poterit quis in suscepto ordine ministrare.
Et simili modo si quis ante legitimam aetatem cele-
brauit, post illam impletam absolutus a suspensione
poterit libere ministrare, sicut antea, quando illa
suspensio ipso facto non incurrebatur, cum sola
penitentia peccati commissi in prematura ordina-
tione poterat ministrare. Quia haec irregularitas
per complementum aetatis purgatur, & non sit ma-
gis indebilis (ut sic dicam) propter peccatum in acci-
piendo ordine commissum, si alia censura, vel no-
uum impedimentum canonicum additum non est,
vel non perdurat.

An fiat
qui irre-
gularis ob
nimiam
aetatem.

Quare, vero tandem aliquis, an possit haec irre-
gularitas contrahi per nimiam, & decrepitam aeta-
tem. Respondetur si praecise, ac formaliter in ratio-
ne aetatis huiusmodi, nullum argumentum, vel anti-
quitatem eius irregularitatem inducere: nullus enim
circa hoc terminus per canones praefixus est. Et
merito, quia senilis aetas per se aprior est ad sacros or-
dines, et significat Anacletus Papa epist. 2. & refertur
in ca. ult. 84. dist. & Siricius Papa in c. Quicumque, 77.
dist. quia illa aetas maturior est, & ad prudentiam,
castitatem, & religionem aptior. Dixi autem, praecise,
ac formaliter sistendo in ratione aetatis: quia si tanta sit se-
nectus, ut declinet in morbum, seu illi aequiualeat
quoad impedienda organa, vel impediendas vires
necessarias ad ministerium ordinum, tunc quidem
non minus inducet irregularitatem, quam morbus
perpetuus, de quo infra dicitur. Imo iam haec non irre-
gularitas tantum, sed incapacitas quaedam censeri
potest, non quidem ut ordinatio talis persona si
fiat, inualida sit (nam reuera tenebit, & imprimet
characterem, quia capacitas absoluta semper ma-
net in homine, quantumuis impeditus sit) sed quia
est illicita talis ordinatio, non tam ex prohibitione
Ecclesiae, quam ex natura rei, eo quod per eam quis-
piam assumatur ad id, ad quod est prorsus ineptus.
Ideoque illud impedimentum non videtur proprie
canonicum, neque in eo potest Pontifex dispensare,
si ineptitudo duret, & iam perpetua censetur, ut
pote ex senectute proveniens. Et hoc sensu intelli-
gendum censeo, quod dixit Glossa 2. in cap. 1. 85. dist.
senectutem impedire promouendum, non tamen
deicere promouendum. Nam postquam aliquis ordi-
natus est, licet praenimia senectute non possit com-
mode ministrare, permittitur, ut cum aliquo adiu-
torio, vel commoditate quasi dispensatoria possit
ministrare, argumento c. Illud, & c. Petrus, cum alijs,
7. q. 1. & cap. Literas de Renunciat. & faciunt, dicta in
simili in seet praeced.

De his, qui se ipsos mutilant.

Tertio inducitur haec irregularitas per vitium
corporis consistens in alicuius membri mutila-
tione impediens usum ordinum, vel inducentis
gravem deformitatem, ac proinde inducentiam.
Hae est communis sententia, & multis iuribus fun-
data, quae videri possunt dist. 55. & in tit. de Corpore
vitiat. & tit. de Cleric. & grot. ministr. Quamquam vero
res haec late a Doctoribus tractari soleat: quia ta-
men magna ex parte reducitur ad prudens arbitri-
um, ideo paucis principijs illam comprehendam.
Primum ergo aduertendum est, aliud esse passue
tantum carere aliqua parte corporis, vel a natiuitate,
vel hominum iniuria, vel alio casu contingente,
aliud vero esse, actum se ipsum voluntarie mutilare,
vel aliquam sui corporis partem abscindere: in v-
troque ergo casu potest incurri irregularitas. Verum
posterior magis incurritur propter culpam actiue

abscessionis, quam propter carentiam membri,
quamuis utrumque confideretur. Quando ergo vitium
hoc seu defectus corporis provenit ex hac cau-
sa, scilicet, propria voluntate, & culpa se mutilandi,
est generalis regula, siue antecedit, siue sequatur ordi-
nationem, siue abscissio sit alicuius membri
principalis, siue partis eius, siue non tabiliter impedi-
at, aut deformet, siue non, irregularem inducere,
cum modo tanta sit mutilatio, quae per se & sedula
inadvertentia, siue peccato mortali fieri non possit.
Ita colligitur ex c. Qui partem, dist. 55. dum ait, illum
esse irregularem, qui partem cuiuslibet digiti sibi
abscindit, cum tamen carentia illius partis alias
contingens non inducat irregularitatem, ut ibidem
dicitur. Et ratio est, quia in eo non consistit, ut ibidem
dicitur, ex abscissione vel elisione, sed voluntas est inducenda,
quae sibi ausa est ferrum iniicere: ut ibidem subiungitur.
Atque hoc manifestum est, quando aliquis directe, &
per indignationem, atque iram, talem partem sibi
abscindit.

Secus vero esse videtur, si contingat partem il-
lam ab alio abscindi non sine culpa eius, qui patitur:
nam ipse non cooperatur directe ad occisionem,
sed omnino ab alio fit, non videtur incurri hanc
irregularitatem iuxta capit. 1. de Corp. vitiat. ubi qui-
dam, qui in duello voluntario partem digiti amittit,
quae celebrationem non impediens, non censetur ir-
regularis. Et confirmatur, quia tunc cessat ratio di-
cti c. Qui partem, quia longe atrocior culpa est in se-
ipsum ferrum sumere, quam pugnare cum aliquo
cum hoc periculo. Atque ita sentit Nauarrus capit.
27. num. 198. citans Cardinalem. In contrarium ve-
ro ponderari potest dictum ca. 1. de Corpore vitiat.,
quia in eo casu non simpliciter, sed ex dispensatione
permittitur Clericus ministrare in suo ordine, ut
patet ex illis verbis. Poterit cum eo minister agere,
& permittitur. Quae ita intelligunt Panormitanus, &
alii. Respondetur cum Nauarro, supra ubi dispensa-
tionem non fuisse necessariam propter vitium cor-
poris, sed propter gravem culpam a Presbytero
commissam, sponte ingrediendo duellum. Quod
illa verba textus significant: Licet ei minister agere
admodum existeret. Potest autem illa misericordia in-
telligi vel per anticipationem (ut sic dicam) vel
propriam dispensationem. Forte enim ille Clericus
per illud delictum non incurrit suspensionem ipso
facto, erat tamen dignus illa, per iudicem inferen-
da: satis ergo misericorditer cum eo agitur, dum
poena illa non imponitur, sed permittitur ministra-
re, & hanc voco anticipatam dispensationem. Vel
potest intelligi delictum fuisse publicum, & scan-
dolosum, infamiamque induxisse, ac proinde suspen-
sionem, cuius dispensatio necessaria erat, quae ubi
committitur Episcopo: nam dispensatio in irregula-
ritate ob defectum membri non est in iure commissa
Episcopo.

Addendum vero viterius est, quamuis aliquis
non directe seipsum mutilet, sed ab alio, si tamen
sua culpa mutiletur, & abscissio sit alicuius membri
principalis, semper inducere irregularitatem, etiam
membrum illud sit occultum, & non impediens
usum ordinis, nec afferat aliquam deformitatem,
quae scandalum, vel indecentiam in visu ordinis in-
ducatur. Ita Nauarrus dicto num. 198. citans Hostien-
sem, Ioannem Andream, & communem sententiam.
Exempla sunt, si aliquis in poenam delicti iussu
iudicis eunuchus fiat: idem si inuentus cum adultera
a marito idem per iniuriam patitur, aut si iniu-
ste aggreffiens alium, ab ipso mutiletur, &c. Quae
sententia fundari potest in cap. Ex parte, de Corpore
vitiat. ibi: Qui se ipsos sibi absciderint, vel effecerint,
ut ab alijs abscindantur. Nam in his irregularitati-
bus indirecta voluntas, seu voluntarie exponere se
tali periculo, aequiparatur directo affectui. Quae
sententia securior quidem est, utpote communis
recepta.

recepta: tamen si iura in rigore inspiciantur, omnia A loquuntur de propria culpa se ipsum abscindendi, aut mutilandi ex indignatione, aut ex aliquo indico-creto zelo, vt videlicet in cap. Si quis, l. 1. & 3. & cap. Hic, 55. dist. & cap. Maritum, 33. dist. & in can. 22. & 23. Apostolorum. Hoc autem vitium plane requirere videtur propriam voluntatem, quam etiam indicat dictum cap. Ex parte, in verbis illis: vel affec-
tauerint: nemo enim dicit, eum, qui cum adultera peccat affectare, vt a marito abscindatur. Denique in dicto cap. Qui partem, hoc significant illa verba, In illa voluntas est iudicata, que sibi ipsi causa fuit, &c. indicat enim specialem quandam audaciam & ferocitatem in seipsum, quæ non reperitur in sola indirecta voluntate exponendi se periculo in patien-
di ab alio. Sicut in aliis iuribus ferentibus censuras contra eos, qui presumunt, aut temere faciunt, &c. expendimus illa verba, vt inde colligamus non sufficere indirectam voluntatem per ignorantiam, &c. ad incurrendas illas censuras: ita ergo videtur in præsentem dicendum, seruata proportionem. Hæc igitur coniectura probabiliter suadet in his casibus non incurrere irregularitatem ex hoc speciali capite abscindendi, vel mutilandi: se nihilominus ex generali ratione mutilandi, vel existendi causam mutilationis alicuius, non videtur posse excusari irregularitas. Nam si esset simili modo causa talis mutilationis in alio, esset irregularis: ergo & in seipso. Et ita tunc habet locum differentia infirmata: nam quando aliquis in seipsum temerarias manus iniicit, non solum non consideratur deformitas, aut impossibilitas administrandi, verum etiam neque perfecta membri mutilatio necessaria est, vt iam declarauimus. At vero quando irregularitas prouenit ex alio modo culpe, necessarium est, vt mutilatio sit perfecta, qualis supra tractando de homicidio declarata est.

De his, qui alios membrorum defectus patiuntur.

9. Omissa ergo culpa mutilationis, vel abscissionis actiue, circa passiuam mutilationem, seu defectum alicuius membri corporis, qui ex se abstrahit à culpa, vltius distinguendum est: aut enim agimus de illo, qui nondum ordinatus est, respectu ordinis suscipiendi, vel de Clerico iam ordinato respectu vsus ordinis iam suscepti. Rursus distinguendum est de qualitate defectus: aut enim talis est, vt impediatur vsus ordinis, ne scilicet, & sine periculo fieri possit, vel saltem tantam afferat deformitatem vt sine scandalo, & indecentia non possit sacrum ministerium exercere: vel neutrum ex his incommodis affert.

10. Primo ergo dicendum est, quoties mutilatio non habet adiunctum aliquod ex dictis impedimentis, per se, ac seclusa culpa, non inducit irregularitatem. Ita docent omnes Doctores Summi: ita verbo Irregularitas, & verbo Corporis vitium. Nauarrus n. 99. Co-
uarruias in Clementina, Si furiosus, parte 1. §. 1. nu. 5. qui alios referunt, & colligitur ex citatis capitulis dist. 55. & dicto canone 22. Apostolorum, in quibus dicitur, eunuchos factos sine propria culpa non esse irregulares: eadem enim ratio est de quolibet alio simili defectu cuiuslibet partis. Item ex c. 1. & vlt. de Corpore vitiat. in quibus defectus non impediens vsus ordinis, nec afferentes grauem deformitatem, non censentur inducere irregularitatem. Idem expresse in cap. Qui partem, & cap. Si quis infirmus, & cap. Lator, & cap. Præcepta, distinct. 55. Ratio vero est, quia sine causa, vel culpa non imponitur irregularitas: hic autem non est culpa, vt supponimus, neque etiam causa, quia hæc respicere debet vsus ordinis: si ergo ad talem vsus non est indecentia, neque obstatulum, cessat omnis causa imponendi irregularitatem.

Secundo dicendum est, quando defectus membri grauem, atque indecentem deformitatem affert, vel impedit vsus ordinis, inducit irregularitatem simpliciter in laico, ne ordines suscipere possit; vel in Clerico, ne ascendere possit ad ordinem nodum susceptum. Hoc etiam est certum, & commune, & habetur ex cap. vlt. dist. 55. vbi defectus oculi dicitur inducere irregularitatem in Diacono ad sacerdotium absolute, & sine exceptione; qui defectus non impedit absolute sacrum ministerium: sed tamen propter deformitatem statuerunt canones, vt irregularitatem induceret. Neque ad hoc oportet distinguere de sinistro, aut dextro oculo: nam licet hoc possit conferre, vt sit facilius, vel difficilius dispensatio; non tamen refert, quominus in vtroque casu inducatur irregularitas, quia canones in hoc nihil distinxerunt; & ideo nec distinguendi licentiam nobis reliquerunt, & in dict. c. insinuatur, & ibi Gl. notauit. Et iuxta hoc exemplum iudicandum est de reliquis defectibus membrorum inducentibus solam deformitatem.

Euidetior autem est necessitas quando inducit impossibilitatem, vt est defectus alterius manus, de quo in c. Exposuisti, de Corpor. vitiat. vbi Glossa aduertit, idem esse si deficit digitus ad fractionem hostie v. g. necessarius; & sumitur ex c. vltim. eodem titulo ibi, Si ad frangendam Eucharistiam sit in pollice ipso potens: si ergo esset impotens, irregularis esset. Ex quo obiter colligitur, non solum mutilationem membri, sed etiam abscissionem partis eius vel etiam solam debilitationem membri, si hoc impedimentum ministrandi afferat, eandem inducere irregularitatem: quia hæc non fundatur formaliter (vt sic dicam) in carentia membri, sed prædicto impedimento, vt ex dicto ca. constat, & ex c. Presbyter: de Cler. egrot. ibi. Quia nec secus propter debilitatem, nec sine scandalo propter deformitatem membri hoc fieri posse consuevit. Ibi enim duæ illæ rationes afferuntur; quia in eo casu concurrebant, non quia ambæ simul necessarie sint; quælibet enim earum per se sufficit. Quin potius hæc ratio impedimenti adeo est intrinseca & necessaria, vt videatur esse potius ex naturali lege, quam canonica, & ideo non pertinere proprie ad irregularitates. Nihilominus tamen est propria irregularitas, primo, quia non solum impedit, quando est manifesta impossibilitas, sed etiam quando est tanta debilitas, vt possit esse morale periculum in debito vsu. Secundo, quia impotentia vnus, vel alterius vsus non ita reddit personam incapacem ex sola rei natura, vt nec valide, nec licite ordo recipi possit: nam idem ordo potest habere plures actus, & defectus membri potest impedire vnum & non alium, vnde, seclusa irregularitate, posset ordo accipi saltem propter alterum actum. At vero talis est hæc irregularitas, quando antecedit ordinem susceptionem, vt omnino impediatur receptionem ordinis, etiam si defectus vnus tantum eius actum principalem impediatur, vt constat ex prædictis iuribus & ex autoribus citatis, & in sequenti assertionem amplius declarabitur.

Tertio dicendum est, quando talis defectus superuenit ordinationi sine culpa ad illum tantum vsus ordinis irregularitatem inducit, qui sine scandalo, vel periculo exerceri non potest. Ita docent citati auctores, & Innocentius Panorm. & alij in cap. i. de Corp. vitiat. & in cap. secund. de Cleric. egrot. ex quo textu manifeste probatur ibi, ipsum autem ceteris sacerdotibus officium fungi minime prohibemus. Inde enim constat sacerdotem, cui manus, v. g. sine culpa abscissa est, licet celebrare non possit, posse confessiones audire, quia ad hoc ministerium non est necessaria manus, quanquam si ille defectus antecessisset, nullo modo posset ordinari. Idem est circa defectum cecitatis, nam antecessens omnino impedit sacerdotium, c. 1. 49. dist. & clarius in can. 76. Apostolo. vbi de

Maiol.

cæco, & surdo idem dicitur, vt notat Maiol. lib. i. ca. A
29. In quam sententiam inclinat Nauarr. conf. 6. & 7.
de Corp. vitiat. quamuis oppositum censet proba-
bile, quia non putat esse in iure expressum: sed cer-
te, in eo can. expressum est, & quamuis ibi sit sermo
de Episcopo, tamen sub illo comprehenditur pres-
byter iuxta modum loquendi Pauli i. ad Timot. eo
tempore vſitatum. At vero cecitas superueniens sa-
cerdoti, impedit quidem celebrationem, non vero
absolutionem à peccatis, & è contrario surditas mor-
taliter impedit ministerium confessionis (loqui-
tur enim de omnino surdo, non de iurdaſtro) non
tamen impedit ministerium celebrandi, quia non
est simpliciter necessarium, vt sacerdos audiat mi-
nistrium respondentem, satis enim est quod morali-
ter sit certus illum respondere quod signis etiam &
oculis potest aliquo modo percipere. Vnde etiam B
fit, posse sacerdotem impeditum dicto modo ad ce-
lebrandū, in diaconatu, vel subdiaconatu solenni-
ter ministrare, tum à paritate rationis, veltiam à
fortiori, tum etiam quia hæc omnia comprehen-
duntur sub officiis sacerdotalibus. Et ad hoc etiam
citari solet cap. Significauit, de Corpore vitiat. Sed in
casu illius textus irregularitas reuera fuit contracta
ex culpa se abſcindendi, & ideo ab vſu omnium or-
dinum impediēbat. Concedit autem Pontifex Epi-
scopo potestatem dispensandi in vſu sacerdotalis
officii abſque altaris ministerio. Inde vero sumitur
argumentum à fortiori, quando irregularitas est in
causa inculpabili, non impedire sacerdotem ab vſu
inferiorum ordinum, si alias deceniter, & ſufficienter
fieri possit. Quæ omnia communiter recepta sunt:
Neque vllam habent difficultatem, nisi in expli-
cando, quando & quomodo iudicandum sit defe-
ctum membri ſufficienter impedire, vel ratione
ſcandali, vel ratione impossibilitatis: sed hoc magis
potest ipſo facto & vſu perpendi, quam aliqua certa
regula, vt dixit Gloſſa in cap. Presbyterum, de Cleric.
agrot. argum. text. in ca. Apostolica, de Donationib.
Est ergo necessarium prudens arbitrium iuxta ea
quæ in puncto ſeq. dicemus.

14. Quarto contrahitur hæc irregularitas ex qualibet
notabili deformitate corporis, aut membrorum e-
ius, licet sit sine mutilatione membri, aut partis ei-
us, vel sine vlla ægritudine, aut proprio morbo. Hæc est
etiam communis resolutio cum D. Thom. in 4. d. 25.
q. 1. art. 2. quæſt. 4. quæ sumitur ex c. 1. & vlt. de Cor-
por. vitiat. per arg. à contrario; directe vero ex c. ſe-
cund. eiusd. tit. vbi committitur Episcopo cum con-
ſilio ſuffraganeorum iudicium, vel dispensatio in
irregularitate orta ex oculi macula, quod non pote-
rat esse nisi ratione deformitatis, quia agebatur de
quadam electione ad Episcopatum, cuius admini-
strationi non poterat macula impedimentum af-
ferre, sed deformitatem. Et adducitur ibi, concessio-
nem factam esse ex maxima dispensatione, quo indica-
tur, talem maculam, si deformitatem cauſet, ma-
gnam inducere irregularitatem, & non comitti al-
teri, nisi ex dispensatione Pontificis. Idem colligitur
ex decretis d. 25.

15. Hinc est etiam communis resolutio, eum, qui ca-
ret virtute videndi in ſolo oculo dextro, si nec oculo
caret, nec exterius apparet deformitas, non esse
irregularem: si autem ſimili modo careat videndi
virtute in ſiniſtro, eſſe irregularem: quia licet ab-
ſolute non reddat faciem deformem, facit tamen,
vt ipſe actus celebrandi ſeu legendi canonem cum
quadam deformitate fiat: propter quod oculus ſini-
ſter oculus canonicus vocari ſolet Romano ſtilo. Ita
Nauarr. c. 27. n. 199. & Burgas. 5. de Irregul. tit. de Cor-
por. vitiat. num. 4. Syluest. vero verb. Corpore vitiat.
tus: num. 5. ait, cæcum tantum ex vno oculo eſſe ir-
regularem, referens Archid. ex c. Si Euangelica, d. 55.
qui textus loquitur de eo, qui caret oculo: de quo
etiam loquitur Gloſſa in c. 2. de Verb. ſignificat. in 6.

potest autem quis eſſe cæcus ex vno oculo, & non
carere illo; & tunc non ſemper eſt irregularis ſeci-
um prædicta diſtinctione. Imo addit Nauarrus ſi
quis carens viſua virtute in oculo ſiniſtro, tanta
polleat virtute in dextro, vt ſine deformi facie
conuerſione poſſit legere canonem non eſſe irregu-
larem; quia ceſſat fundamentum irregularitatis
Quod certifiſimum eſt, quando talis defectus ſubue-
nit poſt ordinationem, quando vero antecedit, eſt
etiam præſcripte probabilis ſententia, quamuis tunc
maturiſſimo iudicio, & prudentia animaduertere o-
portet, vt virtus alterius oculi, & ſirma ſit & ſuffici-
ens ad illaſu deformitatem tollendam in leſione
canonis.

Et per hæc iudicandum eſt de cæteris deſormi-
tibus faciei, membrorum, aut ſenſuum, de quibus in
particulari dicere eſſet inutile, cum in particulari
hoc ſemper pendeat ex prudenti arbitrio: videri ta-
men poſſunt quæ late proſequitur Maiol. lib. i. ca. 13.
ad 26. Solum poſſet quæri ad quem pertineat hoc
arbitrium. Et communis reſolutio eſt pertinere ad
Episcopum, argum. c. ſecund. de Corpore vitiat. vbi
id notant Doctores. Eſt autem conſiderandum ibi
committi ſimilem cauſam Archiepiſcopo cum con-
ſilio ſuffraganeorum. Sed hoc ideo fuiſſe videtur,
quia agebatur de electione ad Episcopatum, quæ ad
Papam, vel ex commiſſione ad Archiepiſc. ſpectat.
Inde tamen cum proportionem colligimus, iudicium
hoc pertinere ad Prelatum, qui vel ordines conſert,
vt voluit Sylueſt. & Nauarr. ſupra, vel ſaltem di-
miſſorias literas concedere poſſet ad ordines reci-
piendos, vt voluit Ang. verbo Corp. vitiat. n. 5. Quod
licet Sylueſter reiiciat ex congruentia philoſophica,
mihi placet, quia talis præſcriptus habet in diſtinctionem
Episcop. ad quam magis hoc pertinet quam ad
characterem. Verum eſt ſemper eſſe liberum Episco-
po, qui daturus eſt ordines, admittere, vel reiicere
tale arbitrium.

De irregularitate proveniente ex morbo corporis.

Quinto poſſet hæc irregularitas oriri ex morbo
corporis, quilibet non deſormet illud, nec mu-
tilet, inferat tamen debilitatem virium, aut grauem
deformitatem perpetuam & moraliter incurabilem
in vſu ordinum. Hæc etiam regula communis eſt
Doctorem, vt videre licet in Maiolo lib. ſecund. c. 18.
& 19. Nauarro num. 199. & 200. Conarruuiam in Cle-
mentinis. Si furioſus, part. in princ. num. 5. Et ſumi-
tur ex D. Thom. 3. p. quæſt. 82. art. vlt. & ex c. vlt. d. 35.
& ex aliis iuribus citatis de Corpore vitiatis, & de
Cleric. agrot. & d. 55. Et ratio etiam eſt eadem. Nam
fundamentum huius irregularitatis eſt vel deſor-
mitas, vel debilitas: quod ergo hæc proveniant ex
defectu membri vel ex defectu ſalutis, vel alia ſimili
cauſa, non variat rationem irregularitatis. Poſtulat-
ur autem vt talis morbus incurabilis cenſeatur,
quia non quilibet infirmitas ſtatim facit hominem
irregularem, quia hoc nullo iure fundatur: nam in-
firmitas, quæ curari poſſet, ſimpliciter non vocatur
in iure vitium corporis, vt explicatur in l. Inter ſu-
prum. ff. de verb. ſignific. Nec propter ægritudinem
abſolute fertur alicubi irregularitas, ſed ſolum pro-
pter deformitatem vel impedimentum perpe-
tuum. Verum quidem eſt, actualem infirmitatem
aſſerre actuale impedimentum quamdiu durat, eſt
tamen potius facti, quam iuris, niſi actu inducat
deformitatem, vel periculum in vſu ordinis, nam
pro tunc iam erit impedimentum canonicum
quamdiu durauerit.

Reliqua de huiusmodi morbo eodem modo ex-
pendienda ſunt, quo de cæteris dictum eſt. Nam
quando hic defectus antecedit ordinationem, omni-
no impedit illam, ſi totale aſſerit impedimentum, &
non

De irreg. ex
notabili de-
formit. cor-
poris.

Cæcus
ſoluitur.

Nauarr.
Burgas.
Syluest.

non per intervalla temporum, ut latius Maiol. lib. 2. c. 22. Quando vero subsequitur, impedit usum, non omnino, sed quantum ad actum repugnantem tali morbo. Quod intelligo hic esse verum, etiam si morbus propria culpa contractus sit: in quo differt à mutilatione: quia de hoc nihil est in iure expressum sicut de causa mutilationis. Idem fere est cum proportionem dicendum de tali irregularitate in ordine ad beneficia. Nam sic ægrotus est irregularis ad beneficii curatum de nouo suscipiendum: ad simplex enim non ita, si iam sit clericus, ut inde sustentetur. At vero si ægrotudo superuenit post beneficii obtentum, non priuat illo, ut colligitur ex c. ult. de Cleric. ægrot. & c. De rectoribus, eod. tit. Neque oppositum dicitur in ca. Tuas, eod. tit. quidquid ibi Glossa dicat & 7. q. 1. in princ. remouetur enim ab actuali ministerio, non autem priuatur beneficio. Denique, quando dubium fuerit de qualitate morbi, iudicium erit penes Episcopum, iuxta supra dicta, non autem dispensatio, si semel irregularitas supponatur: hæc enim ad solam Papam spectat iure communi, ut est communior opinio Innocen. & aliorum, quos referunt, & sequuntur Nauar. & Couarruias supra, & generaliter verum habet de tota hac irregularitate, quæ ex aliquo vitio corporis contrahitur.

SECTIO III.

An ex defectibus bonorum temporalium contrahatur aliqua irregularitas.

Nec hæc bona primo loco numerari posset fama, sed quia vera infamia ex delicto nascitur, ideo irregularitas illa cum irregularitatibus ex delicto supra coniuncta fuit. Primum ergo bonum, quod hic considerandum occurrit, est libertas, quatenus seruituti opponitur, iuxta illud ad Gal. 4. *Iam non sumus ancille filij, sed libera.* & 1. ad Cor. 12. *Sive serui, sive liberi.* Defectus ergo huius boni feruitus appellatur, & irregularitatem inducit, ex multis decretis d. 54. à princ. & ex toto tit. de Seruis non ordinandis: & habetur in Auth. *Serui* c. de Episc. & cler. Tradunt Theologi in 4. d. 25. ibi D. Thom. q. 2. art. 2. q. 1. Richard. Palud. & reliqui, Anton. 3. p. tit. 28. ca. 6. §. 6. Syluester & alij Summiste, verb. *Serui*, & verb. *Irregularitas*, Nauar. capit. 27. numer. 204. Maiol. lib. 1. capit. 35. Salced. in pract. c. 19. & alij. Congruentia redditur à D. Thom. quia per ordinationem, quis mancipatur Ecclesiasticis ministeriis: sed seruis non potest hoc modo seipsum mancipare: ergo non potest ordinari: Minor patet, quia nemo potest dare alteri quod suum non est: at seruis non est suus, nec dominus suorum operum: ergo, &c. Quæ ratio insinuata est à Leone t. epist. 1. in ca. d. 54. dicente: *Debet esse immunis ab aliis, qui diuina militia est aggregandus, ut à castris dominicis, quibus nomen eius scribitur, nullis nequiditatis vinculis abstrahatur.*

In qua ratione animaduertere licet, sacros canones non considerasse in seruo ignobilitatem illam, quæ esse videtur in vili conditione serui, ut ratione illius hanc irregularitatem imponent, quamuis possent illam considerare. Nam D. Thomas supra dixit quæst. 3. & 4. in homine ordinando requiritur ex quadam decentia claritas quædam propter eminentiam illius status: huic autem claritati non minus videtur repugnare seruitus, quam illegitima origo vel infamia, & similia. Nihilominus canones nullam huius rei rationem habuisse videntur: quia illa conditio, licet illis appareat, omnino pertinet ad bona, vel mala fortune, & nullam connexionem habet cum prauis moribus, sicut habet infamia, aut defectus natalium. Et ideo per se non censetur afferre indecentiam sacris ordinibus, si impedimentum

non afferat. Hoc ergo solum decreta considerant, & ex vna parte rationem iustitiæ respectu domini, & ex alia religionis causam in ministeriis sacris obseruari voluerunt. Quæ omnia confirmat optime can. 81. Apostolorum, dicens, *seruos in clericum prouehi si voluntate dominorum non permitimus ad eorum qui possident molestiam, domorum enim euerfiones tali efficiunt: si quando autem dignus seruis visus sit, qui ad gradum eligatur, qualis noster quoque Onesimus visus est, & domini concesserint, ac liberaverint, & domibus emiserint, fiat.* De quo Onesimo dixit Paulus Epist. ad Philemonem, *ut illum reciperes, tam non seruum, sed pro seruo charissimum fratrem.*

Atque hinc colligitur, seruitutem non inducere irregularitatem absolute perpetuam, sed quamdiu durat, & dominus non consentit. Hoc aperte constat ex citato canone, & ex aliis decretis. Quocirca, quatenus ratione seruis redimatur, & à seruitute liberetur, definit esse irregularis absque alia dispensatione: quia ablatus est fundamentum huius irregularitatis, & ex sola præcedenti seruitute non relinquitur macula vel indecentia moralis, quæ à lege considerata fit ad irregularitatem inducendam. Dico autem, *ex sola virtute*, quia illam præcise nunc consideramus: solet autem cum illa coniungi recens, & conuersio ad fidem, ex qua nascitur alia nec neophytorum irregularitas iam tractata, quæ manebit etiam ablata seruitute. Rursus durante seruitute, potest seruis ordinari delicta, & voluntate domini, ut constat ex citatis textibus, & docent dicti autores: per talem autem ordinationem manebit ordinatus à seruitute liber, ut iidem autores docent.

Circa hoc autem dubitari potest, an oporteat manumissionem, antecedere ordinationem, vel sufficiat per ordinationem ipso facto fieri. Nam d. canon Apostolorum postulare videtur ut antecedit, & clarius capit. Nulli, dist. 54. Nisi prius, inquit, *proprijs dominis legitimam libertatem consequantur, cuius libertatis charta in ambone publice legatur, & eodem modo loquuntur alia iura, de seruis non ordinandis.* Imo additur in cap. *Quicunque*, dist. 54. ex Concilio Toletano. 4. capit. 72. alias 73. necessarium esse ut talis manumissio absoluta præcedat, id est, non recente obsequio à dominis: *nam qui adhuc patroni seruitute tenebatur obnoxij, nullatenus sub ad Ecclesiasticum ordinem promouendi.* Per quæ verba explicantur illa duo canonis Apostolorum, *liberaverint, domibus emiserint.* In contrarium vero est, quia alia iura, & communiter autores dicunt, si seruis ordinetur de licentia domini, manere liberum: ergo necesse non est ut manumissio antecedit. Alioquin sequeretur, facta prius manumissione, quamuis postea non sequeretur ordinatio, seruum manere liberum, quod esset in fraudem domini. Respondeo, questionem non esse magni momenti. Ut enim res licite & legitime fiat, necesse est ut expressa manumissio aliquo modo antecedit, quia ita iura disponunt & ad tollendas fraudes & lites ita expedit. Non oportet autem ut illa manumissio sit absoluta, ita ut effectum habeat ante ordinationem: sed conditionata, ita ut in ipsa ordinatione suum incipiat habere effectum. Et ita utrumque verum est, & manumissionem debere antecedere, & libertatem per ordinem ipso facto comparari.

Uterius vero addendum est, ad consequendam libertatem per ordinationem sufficere qualemcunque licentiam Domini, etiam tacitam. Quod docent missio decitati autores, & est satis expressum dist. 64. in cap. *beatus esse d.* Si seruis sciente & non contradicente domino, in clericum immo liberum fuit ordinatus ex hoc ipso, quod constitutus est liber, & in genus erit. Ex quibus verbis facile explicatur aliud quod hic interrogari poterat, de qua, scilicet, ordinatione hoc intelligendum sit, an de sacra, vel quælibet minor sufficiat. Dicendum est enim, quamlibet sufficere etiam primam tonsuram: hanc enim

De irregularitate ex seruitute promouetur

D. Thom. Ric. Palud. Anton. Syluest. Nauar. Mai. Salced.

Seruitus non inducit irregularitatem quamdiu durat.

Quia si seruis ordinetur & postea manumittatur.

An manumissio decitati autores, & est satis expressum dist. 64. in cap. beatus esse d.

vim habent illa verba, *In clerum fueris ordinatus, seu A*
constitutus, ut statim declaratur: nam per primam ton-
suram unusquisque in clerum constituitur. Et ratio est,
quia ex tunc talis persona dicitur, & consecratur
diuinis obsequijs, & ideo accedente voluntate do-
mini, ius vel interpretatur, vel efficit, ut per eam li-
bertas concedatur, quia res Deo dicata non debet
humanis seruitijs manere mancipata, iuxta regu-
lam Semel, de Regul. iur. in 6.

6. Occurrit autem ulterius inquirendum, an oporteat hanc manumissionem esse liberam omnino, ut insinuat in dicto capitul. *Quicumque*, vel sufficiat facta sub onere alicuius seruitij, vel officij domino impendendi. Sunt enim in hoc diuersae opiniones, ut refert Turrescremata, ibi. Nam quidam propter illum textum putant necessariam esse manumissionem ita absolutam, ut non possit dominus sibi reseruare aliquod obsequium, vel spirituale, vel corporale, vel posituum faciendi hoc aut illud, vel negatiuum non faciendi, v. g. non accusandi, non damnicandi ipsum dominum, &c. Alij vero putant posse dominum reseruare obsequium saltem spirituale, & corporale, negatiuum, id est, manumittere seruulum sub ea conditione, ut post ordinationem obligatus maneat, vel ad cantandum, vel ministrandum in sua capella, vel ad non inferendum sibi aliquod nocuum, vel aliquid simile. Hoc enim videtur supponi clare in cap. *Nullus*, de Seruis non ordinandis, ubi dicitur: *Si quis seruum suum libertate donatum, fecerit presbyterum ordinari, & illi postea in superbitum elatus, domino suo canonicas horas psallere noluerit, & apud Episcopum accusatum degradari debere.* Quod profecto non praecipitur propter solam ingratitudinem: supponitur ergo casus in quo ex iustitia talis obligatio maneat. Vnde Glossa & ibi Doctor ex eo textu colligunt, posse Dominum imponere spirituales operas seruo, quem ad ordines manumittit. Imo multi etiam addunt, quamuis haec conditio non exprimitur, ex ipsa declaratione iuris subintelligi, & relinqui hanc obligationem saltem ad spirituales operas. Hac tamen interueniente differentia, quod quando deducitur in pactum, potest illa etiam poenalis conditio adungi, ut si obligationem non impleuerit, post degradationem in seruitutem redigatur: si autem hoc non sit in pactum deductum, licet puniri possit propter ingratitudinem, non tamen in seruitutem reduci. Ita fere Panorm. ibi.

7. Alij distinctione vtuntur inter seruos Ecclesiae & priuatarum personarum: nam priores etiam si manumittuntur, & ordinantur, obligati manent ipso iure ad honesta Ecclesiae seruitia, non solum spiritualia: sed etiam circa alia negotia, quae clericum non dedecent, quae si facere renuerint, in seruitutem rediguntur, iuxta c. *Diaconi*, 12. q. 2. & c. *Qui ex familiaribus*, d. 54. ubi Glossa id aduertit. Respectu vero particularium dominorum non manet tam grauis obligatio, nec sub tam graui conditione, ut colligitur ex d. c. *Quicumque*, & ex c. *Vt ibi*. Nam hac ratione, liberti prohibebantur ordinari viuientibus, & inuitis dominis: quia semper manebant illis ita obnoxij, ut si quidpiam contra patronum committerent, in eorum seruitutem redigerentur, iuxta ciuilia iura. Potest congrua ratio differentiae reddi, nam respectu Ecclesiae nulla indecentia est, quod clericus obnoxius maneat ad quaelibet officia praestanda, quae alia non sunt indecentia statui clericali, quia illa omnia obsequia Ecclesiae praestita, quodammodo spiritualia sunt. Secus vero est quando talis obligatio manet respectu priuatae personae, quia magis repugnat privilegio clericali, iuxta c. 1. d. 54. minusque decet, factum clericum, seruum fieri priuatae personae, quam Ecclesiae. De qua re legi possunt plura apud Maiol. li. 1. c. 35. & 36. ad praxim enim non est admodum necessaria vel vtilis.

Existimo ergo manumissionem, quae ad ordines fit, si absolute, & simpliciter fiat, nullam includere conditionem, saltem sub obligatione iustitiae. Hoc enim mihi probat d. c. *Quicumque*, cum c. 1. & 2. d. 54. & c. 1. de Seruis non ordinandis. Imo in c. *Si libertus*, eod. tit. hoc extenditur ad seruos ab Ecclesiis manumissos. Nihilominus tamen non repugnat in ipsa manumissione conditionem apponi statui clericali non repugnantem, qualis de operibus spiritualibus, vel etiam de officiis priuatijs seu potius de non praestandis officiis iustitiae, aut gratitudinis repugnantibus. Ita Turrescremata supra cum alijs ex d. cap. *Nullus*, & argumento c. 2. de Condition. apponit. Quae etiam docent, ad hoc non esse necessarium Episcopi consensum, quia nullo in iure postulatur. Quod etiam tenet Abb. in d. c. *Nullus*.

Hinc mihi probabilius est, quando cum quodominus facit facultatem seruo suscipiendi ordines, siue expressam, siue tacitam, manumissionem esse absolutam ex vi ipsius ordinationis, quia nulla conditio apponitur. Vnde a fortiori fit, quod quamuis libertus etiam sit irregularis iuxta d. c. *Vt d. 54*, quia quodammodo, & quasi ex parte retinet seruitutem iuxta proprietatem iuris ciuilis: si tamen sciente patrono & consentiente, ordinetur: ex tunc desinere esse liberum, quoad viles condiciones & obligationes eius, & incipere esse absolute liberum seu manumissum: quod plane sequitur ex prior resolutione, quia illa facultas censetur esse talis, ut omnino auferat fundamentum huius irregularitatis. Hoc tamen non impedit, quominus huiusmodi clericus ex gratitudine teneatur debita obsequia honoris & reuerentiae manumissori exhibere. Non tamen opinor, propter solam ingratitudinem, nisi iniuriam etiam in clu dat, posse tam grauius puniri, ut degradetur, vel deponatur. Sed hoc magis ad iuri peritos pertinet.

Sed quid, si seruus, non obstante irregularitate, infuso domino ordinetur. Respondeo in primis, illum manere ordinatum, quia seruus non est incapax, sed propria irregularitas. Deinde, si tamen sit ordinatus minoribus ordinibus, nullo modo a seruitute liberatur, nec simpliciter, nec sub conditione aliqua. Ita docent omnes, & sumitur, ex c. de Seruis non ordinandis: in quo absolute sermo est de ordinibus seu gradibus Ecclesiae. Tamen saltem quoad ordines minores absolute & sine vlla restrictione ab omnibus intelligitur, quia quoad hanc partem nullo alio iure restringitur: & idem probat c. 2. d. 54. Potest tamen obici, quia res semel consecrata Deo, etiam si iniuste, & contra voluntatem domini consecrata sit, non debet domino restitui iuxta sententiam Gregorij in cap. *Comperimus*, 14. quaest. 6. & regulam, *Semel Deo*, de Regul. iur. in 4. Respondetur primo, diuina loqui de rebus manimatis, in quibus non est dolus, & alias possunt facile compensari: in homine vero, qui ordinatur, est fraus, quae non debet illi patrocinari, quoad fieri possit. Item in re inanimata, consecratio est merè materialis & superficialis (ut aiunt Iuristi): consecratio vero, quae fit per ordinationem, magis est in anima. Ita fere Syluest. verb. *Seruitus*, n. 6. in fine, & Gloss. in dict. cap. *Comperimus*, & in cap. *Frequenter*, dist. 54. Ad id insuper consecrationem, quae per ordinationem fit, non consummari perfecte usque ad Sacerdotium, & in solis minoribus esse valde imperfectam, adeo ut clerici in minoribus constituti facile ad secularia negotia transferantur: & ideo etiam in hoc casu facile propter iniustitiam lex canonica hoc permittit.

Tertio, si usque ad Diaconatum, vel supra ordinetur cum scientia Episcopi ordinantis, liber efficitur: tenetur autem Episcopus cum domino duplici satisfactione compensare, iuxta cap. *Si seruus absente*, dist. 54. ubi id Glossa notat. & Panormitanus in c. 2. de Ser-

De Seruis non ordinandis. Et idem sumitur ex cap. *De seruorum*, distin. 54. Et ratio est, quia talis seruus supponitur per dolum & fraudem iniuriam facere Domino: & ideo licet in fauorem ordinis ei concedatur, vt satisfactioe facta redimi possit: tamen sine tali satisfactioe hoc iura non concesserunt, quia cum nondum ad sacra ipsa mysteria peragenda ordinatus sit, non est adeo necessaria ingenuitas seu libertas talis persone, vt, non obstante iniuria & graui nocumto domini, concedenda fuerit. Oportet autem vt dominus intra annum, postquam sciuerit ordinationem serui, illum repetat, & ex cap. *Si seruus sciens*, distin. 54. Glossa ibi, & Innocentio in cap. 2. de Seruis non ordinandis, numer. 5. & aliis citatis. Nam si post scientiam per annum dissimulauerit, cesset consensus, & seruus manumittere. Quo fit, vt seruus sic ordinatus irregularis maneat ad vltimatum ordinem, donec vel domino satisfactum sit, vel ipse dominus consensum suum prabeat, aut expresse, aut per scientiam, & tolerantiam vnus anni. Et quando talis clericus in seruitutem redigitur, non solum manet priuatus vsu ordinum, sed etiam exutus priuilegio clericali, vt aperte dicitur in dicto cap. *Ex antiquis*, & ibidem Glossa aduertit. At vero, si talis seruus ordinatus sit Sacerdos, non redigitur in seruitutem, etiam si domino integra satisfactio fieri non possit: sed solum cogitur amittere peculium suum, & domino reddere, vt in dicto cap. *Ex antiquis* habetur. Quod si peculium non habuerit, satisfacet, si in proprio Sacerdotali ministerio domino suo ministret, aut celebret: & ad hoc poterit obligari, iuxta cap. *Frequens*, distin. 54. Quod factum est, tum in reuerentiam Sacerdotij: tum etiam quia illud ministerium est altius & vtilius domino, & ideo in re ipsa non grauius lœditur, quamuis propter excellentiam ministerij, id non fiat per modum compensationis, quia res temporalis non potest per spirituales redimi.

Vltimo dubitari in hoc poterat, de quibus seruis intelligenda sit hæc irregularitas. Sunt enim quidam serui propriissime dicti alij vero sunt serui adscripti, vel originarij, aut conuentionales, prout late distinguit, & declarat Hostiensis in Summa tit. de Natis ex ventre libero. Syluester verb. *Serui*, & Maiolus lib. 1. c. 35. Quia vero hi varij modi seruitutum iam vere in vsu non sunt, ideo in eis declarandis & distinguendis immorari non est necesse. Et regula generalis sit, omnem seruitutem, vndeunque trahat, vel nomen, vel originem inducere hanc irregularitatem. Ita enim expresse definit Leo Papa Epistola 1. cap. 1. & Gelasius Epistola 1. capite 16. & habetur in cap. *Generalis* & cap. *Admissus*, distin. 54. vbi expressa mentio fit de seruis originariis, & similibus, & notat Glossa in cap. 2. de Iudæis, quamuis in illo textu huiusmodi originarij seu coloni serui liberi dicantur. Quod vel intelligendum est de his colonis, qui non trahunt obligationem culturæ ex serui origine, & pacto suorum prædecessorum cum dominis, de quibus in l. *Originarij*, & l. *Colonos*, cum similibus, C. de Agriculis, & cens. l. ii. vel intelligitur de libertate quoad alios actus, non vero quoad ordinationem, vt ibi Glossa declarat. Adde denique, quod licet inter dum hæc obligatio non sufficiat ad seruitutem inducendam, & consequenter neque ad irregularitatem, de qua agimus, sufficit tamen ad aliam, de qua in sequenti puncto dicemus.

De irregularitate ex obligatione ad ratiocinia.

Secundo igitur incurritur irregularitas ex defectu propriæ libertatis, prouenientis ex obligatione ad actiones humanas & politicas exercendas. Qui defectus in iure appellatur obligatio ad ratiocinia iuxta Rubricam de Obligatis ad ratiocinia non

Vult ordin

Dubium.

Responsum.

Conclusio.

Interrogatio.

Responsio.

ordinandis. Est ergo certum hanc obligationem ad ratio cinia inducere irregularitatem, ex cap. vnico, in dicto titulo, & dist. 5. cap. 3. Est enim illa obligatio vinculum quoddam temporale reddens hominem valde impeditum ad ecclesiastica ministeria, & ideo merito à iure reputatum est sufficiens ad remouendum hominem ab ordinatione. Atque ita docent Theologi in 4. distinct. 25. Vbi Diuus Thomas quæst. 2. artic. 2. qu. 1. cum de seruis dixisset, subdit tantum hæc verba, *Et similis ratio est de omnibus, qui sunt alio obligati, ut ratio cinis detenti, & huiusmodi persone.* Latius id tractat Iurisperiti super dicta iura, Summi & verb. *Ratiocinium*, & verb. *O. do.* & verb. *Irregularitas*. Paulus Burgasius de irregularitate. 5. p. tit. de hac re Maiolus libr. 2. ca. 5. & 11. Bernard. Diaz in Pract. c. 20.

Burgasius.
Maiol.
Bern. Diaz.

15
Quid intel-
ligatur per
hanc obli-
gationem.

Exponendum vero superest primo, quid intelligatur per obligationem ad ratio cinia: nam in dictis textibus non aliter declaratur nisi per exempla, scilicet Procuratores, Actores, executores seu curatores pupillorum seu tutores. Concilio Carthaginensi. 1. cap. 8. Existimo tamen non esse limitandam rem hanc ad hæc materialia exempla, sed sub illis comprehendendi omnes publicas administrationes forenses, & temporales & secularium rerum, quæ eodem modo implicant hominem negotijs secularibus: nam fundamentum huius irregularitatis est obligatio ad hæc secularia ministeria. Vnde in cap. 2. & 3. distinct. 51. sub generali nomine, *Curialium*, qui causas agunt, vel quibuslibet publicis functionibus occupantur, hi omnes comprehenduntur. Sunt autem in his personis duæ obligationes distinguendæ. Vna est ad tales actiones seu ministeria peragenda, ad quæ obligantur ratione talis muneris, & non durat nisi durante ipso munere. Alia obligatio est ad reddendam rationem peracti muneris, quæ sepe manet, etiam munere relicto: nam, sicut durante munere, interdum exigitur ab homine ratio eorum, quæ gesserit in superiori tempore: ita etiam, quamuis tempus officij absoluitur vel ipsum officium voluntarie relinquatur, manere potest obligatio ad rationem reddendam. Quæ ratio interdum redditur de ipsis actionibus, an iustæ fuerint, & c. interdum vero de pecunijs, aut alijs rebus æquivalentibus.

Duplex ob-
ligatio ad
hæc ratioci-
nium.

19
Dubium re-
soluitur
quoad prio-
rem obli-
gationem.

Quantum spectat ad priorem obligationem certum est, illa durante, esse hominem irregularem ad ordines suscipiendos: quod in superioribus tactum est tractando de defectu lenitatis, & habetur distinct. 51. quatuor primis capit. Syluest. verb. *Curiales*, & alij. Statim vero occurrere potest practica difficultas, nam videmus in Curijs Principum, & Regum clericos esse ordinarios Iudices causarum civilium & huic muneri esse deputatos, nec propterea censeri irregulares, vel ad vsum ordinum, vel ad promotionem ad superiores, etiam durante tali munere: & tamen ministerium illud non minus implicat negotijs secularibus, quam officium aduocati, & similia. Respondetur, communiter Doctores excipere ab hac regula Consiliarios Principum, ut videre licet in Panormitano in cap. *Sed nec*. Ne clerici vel monachi: & in cap. *Clerici*, eodem titulo, ubi idem sentit Ioannes Andreas: Idem Panormitanus in ca. *Non est*. de Voto. Decius, Baldus, quos referunt, & sequuntur Bernardus Diaz, & Salzedo in Practic. capit. 61. Cui sententiæ fasces etiam lex Hispaniæ partita 1. titul. 6. lib. 48. ubi Gregorius Lopez id aduertit, citans ad hoc cap. *In Archiepiscopatu* de Raptoribus, ubi Papa Archiepiscopo concedit, quod ex commissione Regis possit iudicium in causis temporalibus ferre, extra iudicium sanguinis. Adduci etiam solet cap. *Non est*. de Voto ibi *Consilium & auxilium tuum sibi senferit hactenus profuisse*. Qui textus & similes non videntur conuincere, quia aliud esse videtur, esse Iudices ordinarios in publico Regni tribunali: quod videtur prohibere in cap. *Sed nec*, &

Abbas.
Ioan. An.

Bern. Diaz.
Salzedo
Greg. Lep.

in cap. *Clerici*. Ne clerici, vel monachi, cum similibus: aliud vero adesse Regi ad ferendum concilium vel ex commissione eius vindicare pauperum iniurias, quæ permittuntur in dictis capitulis, & similibus. Nihilominus vsu receptum est, siue ex commissione Pontificum, siue quia consuetudo ita interpretata est ipsa iura, ut clerici absque nota irregularitatis, vel alterius impedimenti canonici possint esse consiliarij Regum in huiusmodi iudicijs, seu tribunalibus, in quibus de conuenienti Regni gubernatione & prouidentia, vel ad summum de civilibus causis agitur. Aut enim hoc ministerium non est iudicatura adeo repugnans officio clericali, præsertim quando clericus curam animarum, aut aliam specialem obligationem ratione beneficij non habet, vel certe propter commune bonum Regni aliquid de rigore iuris in hac parte remissum est: idcirco hoc non est extendendum, sed quoad fieri possit, limitandum.

Addendum vero est, quando administratio rerum temporalium est circa bona Ecclesiastica, tunc obligationem ad talem administrationem, non pertinere ad hanc irregularitatem, quia illa administratio non censetur secularis, sed spiritualis quodammodo, & Ecclesiastica, iuxta cap. 1. Ne clerici, vel monachi, & notant Innocentius, Panormitanus, & alij in cap. 1. de Obligatis ad ratio cinia. Syluester, Maiolus, & alij supra citati. Item licet ad ministratio sit temporalis, si tamen ex causa necessaria ad pietatem pertinente, suscipiatur, scilicet in fauorem pauperum, aut similibus miserabilium personarum, iam illud negotium non est mere seculare, neque alienum ab statu clericali, & ita simul cum priori coniungitur in cap. 21. quæst. 3. & in cap. ult. dist. 5. & in cap. 1. 88. distinct. Hoc autem maxime verum est, si accedat Episcopi licentia, aut talis necessitas, quæ ex vi alicuius legis obligationem inducat ut in eisdem iuribus significatur, & notauit Syluester, & alij autores. Qui maxime hoc explicant in administratione, seu officio tutoris: nam per se quidem prohibitus est clericis, ut patet ex rota quæstion. 3. caus. 14. & ideo expresse numeratur in dict. c. de Obligatis ad ratio cinia: nihilominus tam ex causa pietatis suscipi potest à clericis, & non impedit vsum ordinum. Et eadem ratione non impedit ordinis susceptionem, si iudicio Episcopi pia administratio iudicatur. Cætera de his personis obligatis ad hæc ministeria videri possunt latissime in Maiolo dicto cap. 5.

Ac verò, si huiusmodi personæ officium dimittant, & obligatione liberentur, vel quia lapsi tempore finitæ sunt, vel ex conuentione partium, vel ex facultate Superioris, iam tunc ex hac parte tollitur irregularitas, ut in superioribus dictum est. Dico autem, ex hac parte, quia oportebit aduertere ne ex alio capite orta sit, vel propter effusionem sanguinis vel propter aliquam infamiam, ut supra notatum est. Quod vero ad præsentem irregularitatem magis pertinet, relinquatur adhuc consideranda altera obligatio ad ratio cinia reddenda: nam, si hæc manet ex prioris ministerio, adhuc permanet irregularitas, ut constat ex dicto cap. vnico. de Obligatis ad ratio cinia. ibi: *Post deposita onera, & reddita ratio cinia, utraque ergo compleri debet, ut hæc irregularitas cesset*. Et in hoc etiam omnes Doctores conueniunt, quia est sufficiens in dicto iure expressa: & quia ratio & fundamentum huius irregularitatis in eis permanet, quamdiu rationem sui muneris non dederunt, quia semper manent obligati ratio cinio, & consequenter implicati negotijs secularibus & expostati, ut possint à iudicibus secularibus cogi, & infamari, si foras dedol. aut fraus in ratio cinis inueniatur. Quæ ratio ac decisio locum habet, siue ratio cinia sint pecuniaria, siue de iustitia seruata in ipsis actionibus ad tale munus pertinentibus.

Difficul.

19
An resolutio
data de om
ni obligatio
ne ad ratio
cinia proce
dat.

Resolutio.

Difficultas vero est, an hoc habeat locum in omni administratione, & obligatione ad ratiocinia, quæ ex illa resultat. Multi enim distinguendum putant de administratione vel publica, id est bonorū Reipublice vel privata, id est, circa privatam personam, vel bonæ eius. Nam in priori casu dicunt procedere regulam positam indistincte: in posteriori autē putant, deposito munere, etiam si quis maneat obligatus ad ratiocinia, posse obligari, nisi dolus aut fraus ei obijciatur. Ita distinguit Glossa verb. *Ratiocinia*, dict. c. 1. vnic. de Obligatis ad ratiocin. quam ibi sequuntur Abbas, & alij communiter, ut patet ex citatis autoribus, & fauet cap. vnic. dist. 53. ubi solum fit mentio eorum, qui rationibus publicis reddendis sub obligati. Mihi tamen aliter occurrit dicendum esse, considerata decisione dict. cap. de Obligatis ad ratiocinia. Aut enim administratio talis est, ut illa retēta, seu obligatione ad illā, persona maneat irregularis, vel non. Quando administratio ipsa retenta non inducit irregularitatem, obligatio etiam ad ratiocinia, quæ ex illa, siue retenta siue deposita resultat, non inducit irregularitatem, siue ratiocinia sint publica, siue privata; ut si fuit oconomus Ecclesiæ vel si fuit tutor ex causa pietatis. Et ratio est, quia accessorium sequitur principale, induitque rationē illius: hic autem administratio & obligatio ad illam principalis, est reliqua obligatio ad ratiocinia est accessoria, & resultans ex altera: & ideo nec censetur magis temporalis aut secularis quam illa, nec perfectuerans aut durans potest magis irregularitatem inducere, quam ipsamet administratio, si duraret. Accedit, quod dictum cap. vnic. solum agit de illis muneribus, quæ, quamdiu durant, impediunt ordines: ergo etiam solum agit de ratiocinijs, quæ ex talibus muneribus nascuntur.

Vnde sequitur contrario modo iudicandum esse, quando administratio ipsa talis est, ut quamdiu durat, impediatur ordinis: nam tunc etiam obligatio ad ratiocinia, siue publica, siue privata, inde suborta, & nondum data, impedit ordines, ut si fuit oconomus temporalis Reipublicæ, vel tutor voluntarius alicuius personæ non indigetis. Hoc autem videtur probari manifeste ex dict. cap. de Obligatis ad ratiocinia, ubi de omnibus officialibus seu ministris quos quando tales funt, iudicatur ineptos ad ordines, dicit, non posse admitti, nisi deposito munere, & reddita ratione: ibi autē comprehendit indifferenter omnes, ut patet de tutoribus pupillorū: ergo in omnibus etiam indifferenter requirit illas duas condiciones: ergo sine fundamento fit limitatio & exceptio. Ratio autē est, quia quamdiu manet obligatio ad ratiocinia, nondum censetur omnino depositum onus talis ministerij, & ideo si ministerium ipsum tale est, ut quamdiu durat impediatur susceptionem ordinum, etiam obligatio ad ratiocinia nondum extincta, idem impedimentum inducit. Et fortasse prædicti auctores non intendunt hoc negare, sed loquuntur in alio sensu, de quo iam dicam.

Sed quid si iam sint ratiocinia reddita, & ex eis resultet solum pecuniarium debitum absque alia lite vel infamia, debitum autem nondum solutum sit: sufficietne hoc ut duret irregularitas? Videtur enim adhuc durare quia nondum negotium illud omnino finitum est, nec potest dici ratio omnino & sufficienter reddita, quamdiu debitum inde resultans solutum non est. Atque ita videntur sentire nonnulli ex citatis autoribus. Alij vero in hoc sensu applicant distinctionem datā, ut sumi potest ex Hostiensina, si debitum resultans sit publicum, seu Reipublicæ, putant impedire, non tamen si sit debitum privatae personæ. Primum probant ex l. *Rescripto*. ff. de Munerib. & honorib. ubi dicitur, debitores Reipublice non esse admitte ad honores, donec solvant, quando debitum ex administratione publica contractum est, constat autem ordines inter honores

Fr. Suarez, 5.

A publicos computari, cap. *Præcipimus*, 93. dist. & l. *Iubemus*. §. *Scimus*. C. de Episcopis, & clericis. Secundum autem probatur, quia debitum pecuniarium privatae personæ non impedit susceptionem ordinum, per se loquendo, id est, nisi alias inducat pauperatē ordinationi repugnantem, de qua statim dicemus: vel nisi talia sint debita, ut ex eis inextricabiles lites oriantur, nam tunc cessabitur implicari negotijs secularibus, ut notavit Maiolus dict. cap. 11. nu. 13. Secus autem his circumstantijs extrinsecis, privatū debitum per se non impedit, nullo enim iure id cautum est: ergo quāvis tale debitum ortum sit ex munere vel ratiocinijs, quantumvis secularibus, non impedit ordinum susceptionem, quando administratio illa privata est, quia in iure non magis hoc disponitur de tali debito privato, quam de alijs. Sic ut etiam publicum debitum ortum ex mutuo, locatione, aut alio simili contractu, non impedit ordines, quia de tali debito nihil est in iure dispositum, sed de solo illo, quod ortum est ex publica administratione.

In hoc ergo sensu probabilis est dicta sententia & distinctio. Nihilominus tamen etiam hoc modo mihi dubia est, quia vel durante illo debito, censetur ratiocinia reddita & consummata, vel non: si non sunt reddita, non est ablata irregularitas, siue celebratur privatae personæ, siue Reipublicæ: si autem reddita sunt ratiocinia, iam cessavit irregularitas: tam in publicis, quam in privatis administrationibus, quia in prædicto capite nihil aliud postulat. Lex autem civilis, quæ de publicis debitis & honoribus affertur, non potest inducere irregularitatem, ut per se constat. Nisi quis fortasse dicat, inducere illam in virtute alterius legis canonice, quæ habet, non esse admittendos ad ordines, quos leges civiles non admittunt ad honores. Sed neque hoc mihi satisfacit, quia illa lex canonica loquitur de illis, qui non admittuntur propter infamiam, ut supra visum est: in præsentem autem lex illa non fundatur in infamia, sed solum lata videtur in favorem communium bonorum, ut ita cogantur, qui illa administrant, solvere debita inde contracta: non ergo est cur legem illam, quæ solum loquitur de honoribus eiusdem ordinis, ac temporalibus, ad ordines extendamus.

D Satis ergo probabile existimo, solum debitum pecuniarium, quod ex ratiocinijs redditus interdu relinquitur indistincte, id est, siue sit publicum, siue privatum, non sufficere, per se loquendo, ad irregularitatem. Tum quia nullo iure canonico hoc cautum est, quia iuxta communem sensum, & loquendi modum, verè dicuntur ratiocinia reddita, & finita, etiam si resultans debitum nondum solutum sit: ius autem canonicum solum hoc requirit. Tum etiam, quia tunc iam cessat ratio fundamēntalis huius irregularitatis, quæ est implicatio, seu reuocatio ad negotia secularia, quia hæc non oritur ex hoc debito pecuniario, magis quam ex quocunque alio supponimus enim ita esse totum aliud negotium finitum, & cum ea partium consensione, ut nullæ lites inde timeantur. Vnde hoc maxime procedit, quando sciente, & consentiente creditore alius ordinari vult, nam si ille contradiceret, & impedimentum opponeret, res esset magis dubia. Opinor autem, ad Episcopum tunc spectare, declarare an talis persona secundum præsentem statum censenda sit adhuc obligata ad ratiocinia reddenda, necne. Illud tamē certum videtur, si talis persona sufficienter securitatem talis debiti reddat, vel datis pignoribus, vel fideiussoribus, omnino esse immunem ab hac irregularitate. Quod expresse docet Maiolus supran. 14. cum Abbate, & alijs: de qua re nonnulla addemus in puncto sequenti.

Vuu 2

De

De irregularitate proveniente ex paupertate.

24
Duplex de-
fectus ex
paupertate
consideratur.

Primus.

Tertio potest irregularitas contrahi ex paupertate, quæ ad præsens etiam caput pertinet, quatenus defectus est temporalium bonorum. De qua irregularitate nihil inuenio in propria specie dictum ab autoribus, fortasse quia non videtur esse in iure expressa. Nihilominus tamen hic defectus dupliciter considerari potest, vel priuatiue tantum, vel contrarie (vt sic dicam). Priori modo patitur quis defectum paupertatis, quando non habet vnde congrue sustentetur: & talis defectus, quando durat in persona laicæ vel seculari, dici potest irregularitatem inducere, maxime iuxta nouum ius Concilij Tridentini sess. 21. cap. 2. de Reformat. vbi prohibet eos ordinari, qui hunc patiuntur defectum ita confirmans, & declarans, quæ de hacre erant antiquiora iura, & Concilium Lateranens. sub Alexand. III. p. 1. ca. 5. Hunc autem defectum videntur auctores comprehendisse sub defectu legitimi tituli: nam qui sine illo ordinatur, ex hac parte ordinatur irregularis, & ideo irritam ordinationem accipere dicitur in ca. Sanctorum. 93. dist. De hoc autem defectu, & de expositione illius decreti Concilij Tridentini dictum est supra tractando de suspensionibus quas incurrunt male, p. 101: & ideo nihil hic amplius circa illud immorari necesse est.

Conc. Trid.

25
Posterior
paupertatis
defectus.

Contrarie vero dico pati defectum paupertatis illum, qui nimium grauatus est ære alieno, de quo nihil inuenio expresse in iure traditum in ordine ad irregularitatem. Vnde solum poterit ad illam sufficere, si virtute contineat, aut inducat aliquem alium defectum ex supra numeratis, vt v. g. si ad fundandum temporalem titulum congruæ sustentationis contracta sint debita æqualia, vel maiora, quæ aliunde à creditore solui non possint, existimo tale debitum inducere, vel potius non auferre irregularitatem, quia talis titulus non potest verus, ac legitimus reputari, cum re vera non constituat personam extra statum paupertatis & necessitatis repugnantis decentiæ status clericalis, quod iura intendunt. Itæ, si tale sit debitum, talisque persona, vt iuxta ciuilia

iura possit propterea redigi in seruitutem, vel obsequium creditoris, cum aliter non sit soluendo, vt est in Hispania lex 3. titul. 6. lib. 5. nouæ Recopilationis. tunc talis defectus reputari moraliter potest quædam seruitus, vt significauit Glossa in l. Fideiomm. ff. de Si rem. ff. de Legatis 3. Vel certe reputabitur veluti quedam obligatio ad ratiocinia reddenda, & ideo ordines impedit. Ideo enim milites stipendiarij, decuriones, & similes irregulares censentur, donec tali debito & obligatione liberentur, l. Qui quæ, C. de Episcopis, & clericis: imo etiam feudatarij, nisi ab obligatione feudali liberentur, saltem per ipsam ordinationem, iuxta ea quæ tradit Syluester verbo Feudum. & Maiolus dicto cap. 5. nu. 5. & videri etiam potest Tiraquellus de Primogenitis, ca. 44. nu. 6. Idem ergo est de omnibus debitoribus similibus.

Denique tunc etiam impedit hic defectus, quando talia, & tanta sunt debita, vt sine litibus & contentionibus expediri non possint, vt supra cum Maiolo notauimus: quia tunc reuera inciditur in defectum obligationis ad ratiocinia reddenda, seu (quod perinde est) ad secularia negotia peragenda. Extra hos vero casus debitum pecuniarum per se non inducit irregularitatem, cum nullo iure expressum appareat. Imo addit Maiolus dicto cap. 11. numer. 35. quantumcunque aliquis sit oneratus debitis, si bonorum concessionem faciat, reseruata congrua sustentatione, iuxta cap. Ouardus, de Solutionibus, liberum manere ab irregularitate, quia inde nulla contrahitur infamia, quæ in iure consideretur, & per illam cessionem cum sustentatione congrua ablatum est omne impedimentum paupertatis, & obligationis ad ratiocinia reddenda. Clericus autem sic ordinatus, in quo foro conueniri possit propter tale debitum ante ordinem contractum ad nos non spectat: probabilius autem est in Ecclesiastico foro conueniendum esse. De quo videri potest Couarruias in practiceis quæstionibus, capit. 3. num. 4. & alij Canonistæ in cap. vnic. de Oblig. ad ratiocinia. Atque hæc de hac materia ad diuinam laudem dicta sint.

)? {

LAUS DEO.

INDEX